

Anonimizált változat

Fordítás

C-199/24 – 1

C-199/24. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. március 13.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Attunda tingsrätt (Svédország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. március 1.

Felperes:

ND

Alperes:

Garrapatica AB

ATTUNDA TINGSRÄTT [...] (attundai körzeti bíróság, Svédország) [...]

FELEK

Felperes

ND

Alperes

Garrapatica AB, [...]

Stockholm

[...]

TÁRGY

Kártérítés [többek között]; hogy kérje-e a Bíróságtól az előzetes döntéshozatalt

[...]

A tingsrätten (körzeti bíróság) meghozza a következő

VÉGZÉST

- 1 A körzeti bíróság az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján úgy határoz, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt a Bíróság elé [...].
- 2 A körzeti bíróság megállapítja, hogy az ügyet a Bíróság előzetes döntéshozataláig fel kell függeszteni.

[...]

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELEM

A jogvita

A Garrapatica AB üzemelteti a Lexbase adatbázist, és abban közzéteszi a büntetőeljárásban érintett személyek személyes adatait. A Myndigheten för press, radio och tv (svéd sajtó- és műsorszolgáltatási hatóság; jelenleg Mediemyndigheten, svéd médiaügynökség) egy úgynevezett utgivningsbevist (a közzétételnek alkotmányos védelmet biztosító, jogi akadálymentességről szóló igazolás; a továbbiakban: közzétételi igazolás) állított ki a Lexbase tekintetében. ND-t 2011. január 17-én bűncselekmény elkövetése miatt elítélték, és a vonatkozó ítélet a Lexbase adatbázisban 2024 februárjáig elérhető volt. Az ítéletet törölték a nyilvános bűnügyi nyilvántartásból.

A jogvita arra vonatkozik, hogy a Garrapatica AB kártérítési felelőséggel tartozik-e az Európai Unió általános adatvédelmi rendeletének (a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet [általános adatvédelmi rendelet] [HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 134., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.] [a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet]) és a személyes adatok kezelésére vonatkozó egyéb szabályozási rendelkezések megsértése miatt. ND azt kérte, hogy a társaságot kötelezzék 300 000 SEK kártérítés és annak kamatai megfizetésére. A Garrapatica AB vitatta a keresetet, azzal érvelve, hogy az

általános adatvédelmi rendelet nem alkalmazható, mivel a Lexbase közzétételi igazolás hatálya alá tartozik. A társaság azonban elismerte annak megtagadását, hogy ND kérésének megfelelően eltávolítsa személyes adatait, azt megelőzően, hogy a személyes adatokat a társaság rutinszerű belső adattisztítás keretében eltávolították volna. A Garrapatica AB elfogadta, hogy a 20 000 SEK összegű kártérítés magától értetődően észszerű.

A jogi keret

Az yttrandefrihetsgrundlagen és a dataskyddslagen

Az yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469) (a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló [1991:1469] sarkalatos törvény; a továbbiakban: a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény) a svédországi úgynevezett mediegrundlagar (médiával kapcsolatos sarkalatos törvények) egyike, és többek között a rádió- és televízióműsorok, valamint egyes weboldalak alkotmányos védelmére vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz. A cél a véleménynyilvánítás szabadságának e tekintetben való biztosítása. A véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény 1. fejezetének 4. §-a szerint a műsorközvetítésre vonatkozó alkotmányos rendelkezéseket akkor kell alkalmazni egy bizonyos típusú adatbázisra, ha a tevékenységre vonatkozóan közzétételi igazolás áll rendelkezésre. Jelen esetben a Lexbase esetében közzétételi igazolást állítottak ki, ami azt jelenti, hogy az adatbázis alkotmányos védelem alatt áll.

A lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (az Európai Unió általános adatvédelmi rendeletéhez kapcsolódó kiegészítő rendelkezések megállapításáról szóló [2018:218] törvény; a dataskyddslagen [a továbbiakban: adatvédelmi törvény]) 1. fejezete 7. §-ának első bekezdése értelmében az általános adatvédelmi rendelet nem alkalmazható, ha az ellentétes a tryckfrihetsförordningen-nel (a sajtószabadságról szóló alaptörvény; a továbbiakban: a sajtószabadságról szóló törvény) vagy a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvénnyel. A fenti rendelkezés második bekezdése értelmében az általános adatvédelmi rendelet egyes cikkeit nem kell alkalmazni a személyes adatok többek között újságírási célból végzett kezelésére.

A véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény 1. fejezetének 14. §-ából következik, hogy az említett törvény eltérő rendelkezése hiányában egyetlen közjogi szerv sem léphet fel olyan személlyel szemben, aki valamely műsorban visszaélt a véleménynyilvánítás szabadságával, vagy hozzájárult e visszaéléshez, illetve ilyen okból nem tehet lépéseket valamely műsor ellen. Az 1. fejezet 11. §-ából következik továbbá, hogy a közjogi szerv nem tilthatja meg vagy akadályozhatja meg valamely műsorszám közvetítését, közzétételét vagy nyilvánosság elé terjesztését annak tartalma miatt, kivéve, ha az említett törvény tartalmazza az intézkedés jogalapját.

A véleménynyilvánítás szabadságával való visszaélés miatt valamely műsorszám tartalmával összefüggő kártérítés – a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló

törvény 9. fejezetének 1. §-a alapján – csak arra a tényre alapítható, hogy a követelés tárgyát képező műsor a véleménynyilvánítás szabadságát sérti. Annak kinyilvánítása, hogy valamely személy bűnöző életmódot folytat, vagy vétkesnek minősülő személy, illetve egyébként olyan információ közlése, amely alkalmas arra, hogy valakit mások általi bíráltnak tegyen ki, rágalmazás bűncselekményének minősül, és a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény 5. fejezetének 1. §-a, valamint a sajtószabadságról szóló rendelet (1949:105) 7. fejezetének 3. §-a alapján sérti a véleménynyilvánítás szabadságát. Nem büntethető azonban, ha az adott körülményekre tekintettel indokolt volt a tájékoztatás, és ha az információt nyújtó személy bizonyítani tudja, vagy alapos okkal feltételezhette, hogy az igaz volt.

Az általános adatvédelmi rendelet

Az általános adatvédelmi rendelet 10. cikke szerint a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre, illetve a kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkozó személyes adatoknak a 6. cikk (1) bekezdése alapján történő kezelésére kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az közhatalmi szerv felügyelete alatt történik, vagy ha az adatkezelést az érintett jogai és szabadságai tekintetében megfelelő garanciákat nyújtó uniós vagy tagállami jog lehetővé teszi. A büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatok teljes körű nyilvántartása csak közhatalmi szerv által végzett adatkezelés keretében történhet.

Az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke szerint az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül törölje a rá vonatkozó személyes adatokat, többek között akkor, ha a személyes adatokra már nincs szükség abból a célból, amelyből azokat gyűjtötték vagy más módon kezelték.

Minden olyan személy, aki az általános adatvédelmi rendelet megsértésének eredményeként vagyoni vagy nem vagyoni kárt szenvedett, a rendelet 82. cikke alapján az elszenvedett kárért az adatkezelőtől vagy az adatfeldolgozótól kártérítésre jogosult.

Az általános adatvédelmi rendelet 85. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a tagállamok jogszabályban összeegyeztetik a személyes adatok e rendelet szerinti védelméhez való jogot a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal, ideértve a személyes adatok újságírási célból, illetve tudományos, művészi vagy irodalmi kifejezés céljából végzett kezelését is. A (153) preambulumbekzdés szerint a tagállamok jogának össze kell egyeztetnie a véleménynyilvánítás és a tájékozódás – ideértve az újságírói, a tudományos, a művészi, illetve az irodalmi kifejezés – szabadságára vonatkozó szabályokat a személyes adatok védelmére vonatkozó, e rendelet szerinti joggal. Ebből következik továbbá, hogy a tagállamok jogalkotási intézkedések elfogadásával határozzák meg az ezen alapvető jogok közötti egyensúly érdekében a szükséges kivételeket és eltéréseket.

A személyes adatok újságírási célból, illetve tudományos, művészi vagy irodalmi kifejezés céljából végzett kezelésére vonatkozóan a tagállamok az általános adatvédelmi rendelet 85. cikkének (2) bekezdése értelmében kivételeket vagy eltéréseket határoznak meg a rendelet bizonyos fejezetei alól, ha e kivételek vagy eltérések szükségesek ahhoz, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot össze lehessen egyeztetni a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal.

Az előzetes döntéshozatalra utalás szükségessége

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújthat be az Európai Unió Bíróságához. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásának lehetősége azt feltételezi, hogy az ügy szempontjából releváns uniós jog értelmezésének kérdése merült fel, és az ügy eldöntéséhez tisztázásra van szükség.

A jelen ügy a véleménynyilvánítás szabadsága és a tájékozódáshoz való jog, valamint a személyes adatok védelméhez való jog közötti kapcsolatot érinti. Az általános adatvédelmi rendelet e tekintetben bizonyos fokú jogalkotási mérlegelési jogkört biztosít a tagállamoknak. A svéd szabályok értelmében az általános adatvédelmi rendelet nem alkalmazható, továbbá a személyes adatok védelméhez való jogról a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény és a sajtószabadságról szóló törvény szabályai rendelkeznek. A véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény 1. fejezetének 20. §-ában foglalt, a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályok nem vonatkoznak az olyan személyes adatokra, mint amilyenek a jelen ügyben szerepelnek. A személyes adatok védelméhez való jog az olyan személyes adatok terjesztése tekintetében, mint amilyenek a jelen ügyben szerepelnek, csak a rágalmozásért való büntetőjogi felelősségre vonás és a rágalmozásért való kártérítés igénylésének lehetősége révén biztosított.

A véleménynyilvánítás szabadsága és a személyes adatok védelméhez való jog közötti egyensúlyt illetően a Bíróság az adatvédelmi irányelvet (a személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.]) értelmezve megállapította, hogy az említett jogok és érdekek közötti megfelelő egyensúlyt az irányelv alapján a nemzeti jogszabályokba átültetett rendelkezések alkalmazása alapján kell értékelni. A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a nemzeti jogszabályokat az irányelvvvel összhangban értelmezze, és biztosítsa, hogy az értelmezés ne legyen ellentétes az [uniós] jogrend révén védelemben részesített alapvető jogokkal vagy az [uniós] jog más, olyan általános elveivel, mint az arányosság elve (lásd: a Bíróság Bodil Lindqvist ítélete, C-101/01, 87. pont).

A körzeti bíróság álláspontja szerint az értelmezést illetően mozgástér áll rendelkezésre azon kérdés tekintetében, hogy az általános adatvédelmi rendelet milyen mértékben és milyen célból teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy

jogalkotási intézkedéseket hozzanak a személyes adatok kezelése, valamint az általános adatvédelmi rendelet által az e rendelet alapján elfogadott nemzeti jogszabályokkal szemben támasztott követelmények tekintetében. Mivel az uniós jog elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben, a kérdésben való döntéshez szükséges ennek tisztázása.

Az általános adatvédelmi rendelet kifejezetten lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kivételeket és eltéréseket állapítsanak meg a személyes adatok többek között újságírási célból végzett kezelésére vonatkozóan. Az általános adatvédelmi rendelet nem határozza meg, hogy mi minősül újságírási célnak. A Bíróság kimondta, hogy a kifejezést tágan kell értelmezni, és az olyan tevékenységeket, amelyek célja, hogy információkat, véleményeket vagy eszméket tegyenek hozzáférhetővé a nyilvánosság számára, bármilyen is legyen a továbbítás módja, újságírói tevékenységnek kell tekinteni (lásd: a Bíróság Satakunnan Markkinapörssi Oy és Satamedia Oy ítélete, C-73/07, 61. pont). A Bíróság továbbá kimondta, hogy ez vonatkozik a nemzeti jogszabályok szerint nyilvános dokumentumokból származó adatokra is. Nem tisztázta azonban, hogy az információk, vélemények vagy eszmék nyilvánossághoz való terjesztése megköveteli-e azt is, hogy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett információk, vélemények vagy eszmék valamilyen formában szerkesztésre vagy feldolgozásra kerüljenek.

A körzeti bíróság álláspontja szerint nem világos, hogy az általános adatvédelmi rendeletet e tekintetben hogyan kell értelmezni. Ennek alapján indokolt előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszteni a Bíróság elé.

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A körzeti bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt az Európai Unió Bírósága elé az alábbi kérdésekkel.

- 1) Lehetővé teszi-e az általános adatvédelmi rendelet 85. cikkének (1) bekezdése, hogy a tagállamok azokon felül, amelyeket a rendelet 85. cikkének (2) bekezdése alapján el kell fogadniuk, a személyes adatok újságírási céltól, illetve a tudományos, művészi vagy irodalmi kifejezés céljától eltérő célból végzett kezelésére vonatkozóan jogalkotási intézkedéseket fogadjanak el?
- 2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén: az általános adatvédelmi rendelet 85. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi-e a személyes adatok védelméhez való, e rendelet szerinti jognak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságával való összeegyeztetését, ami azt jelenti, hogy az azon személy rendelkezésére álló egyetlen jogorvoslati lehetőség, akinek személyes adatait úgy kezelik, hogy az e személyt érintő büntetőítéleteket az interneten ellenszolgáltatás fejében a nyilvánosság számára

hozzáférhetővé teszik, az, hogy rágalmazás miatti büntetőeljárt indít vagy rágalmazásért kártérítést igényel?

- 3) Az első kérdésre vagy a második kérdésre adott nemleges válasz esetén: a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 85. cikkének (2) bekezdésében meghatározott célokból történő kezelésének minősülhet-e az a tevékenység, amely abból áll, hogy a nyilvánosság számára az interneten ellenszolgáltatás fejében, feldolgozás vagy szerkesztés nélkül hozzáférhetővé teszik a büntetőítéleteket tartalmazó közokiratokat?

MUNKADOKUMENTUM